

ВИСНОВОК
наукового керівника
про роботу аспірантки кафедри психології та педагогіки
Норенко Ірини Юріївни
на тему «Формування мультикультурної та соціальної толерантності
майбутніх викладачів психології у процесі магістерської підготовки» та
виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального
навчального плану

Сучасний глобалізований світ вирізняється низкою соціальних проблем, однією із яких є проблема зниження толерантності людства у глобальному вимірі, яке проявлене через підвищення градусу соціально-поведінкових та політичних агресій. Означене актуалізує проблему підтримки толерантності у демократичному світі, що відбивається в узгодженні правил добросусідства та визнання своєрідності кожного суб'єкта світової спільноти; вимагає наявності висококваліфікованих викладачів психології як агентів формування толерантності у молоді у процесах навчання, які здатні актуалізувати проблеми, пов'язані із мультикультурною та соціальною толерантністю особистості у клієнтській практиці психолога, спрямувати їх на розпізнавання інтолерантних поведінкових виявлень, з'ясування причин означеного явища, корекцію психофізіологічних станів людини та спрямувати її до зміни ставлення до джерела інтолерантності. Отже проблематика дисертаційного дослідження моєї аспірантки є вельми актуальною.

Протягом навчання в аспірантурі І.Ю. Норенко повністю виконала індивідуальний навчальний план. Зокрема, вона успішно склала всі іспити й необхідні заліки, пройшла заплановану педагогічну практику у вищій школі, набула додаткові кредити з навчальних дисциплін. Упродовж усього терміну здійснення цієї роботи І.Ю. Норенко виявила надзвичайну сумлінність, наполегливість та працездатність, старанність, відповідальність, організованість, високий рівень наукової ерудиції та професійної компетентності, продемонструвала, що вона володіє здатністю чітко визначати цілі й завдання наукового пошуку, обирати адекватні для їх виконання методи дослідження, глибоко осмислювати, систематизувати та аналізувати результати

проведених наукових розвідок. Навчаючись в аспірантурі та активно займаючись дослідницькою діяльністю, здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії оволоділа здатністю розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї в умовах професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження. Вона опанувала загальні й фахові компетентності, що дали їй змогу продукувати нові цінні наукові ідеї та комплексно вивчати обрану проблему, забезпечувати наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів. Це дозволило здобувачці достроково виконати індивідуальний план наукової роботи і подати дисертаційне дослідження на попередню експертизу.

Протягом навчання в аспірантурі Ірина Юріївна брала активну участь в роботі клубу аспірантів, проводила англійськомовні вебінари зі студентами й аспірантами з проблем мультикультурної та соціальної толерантності, продемонструвала здатність обирати і ефективно використовувати інноваційні освітні технології, методи і засоби навчання й виховання з метою забезпечення запланованого рівня особистісного та професійного розвитку здобувачів вищої освіти.

Цінним є те, що дисертаційне дослідження І.Ю. Норенко виконане згідно з темами науково-дослідної роботи випускової кафедри Університету імені Альфреда Нобеля, а саме «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784) і «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059). Ірина Юріївна неодноразово звітувала на засіданнях кафедри з результатами власних наукових розвідок, виступала з доповідями на методичних семінарах кафедри та брала участь в щорічних міжнародних конференціях. Теоретичні положення і результати її дослідження обговорювалися на інтерактивному методологічному

он-лайн семінарі молодих дослідників «Компетентнісні засади освітнього процесу в умовах впровадження інновацій: вітчизняний та міжнародний досвід (Житомир – Полтава – Київ, 2023) і отримали схвалення.

Вбачаємо необхідним акцентувати увагу на тому, що результати проведеного аспіранткою дослідження мають наукову новизну, яка полягає в тому, що дисертанткою уперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено модель формування мультикультурної та соціальної толерантності майбутніх викладачів психології у процесі магістратури на підставі аксіологічного, рефлексивного, професійно-діяльнісного підходів та принципів об'єктивного сприйняття дійсності, ефективної взаємодії, екологічної комунікації, емпатії, що містить такі взаємопов'язані блоки: концептуальний, функціонально-організаційний, змістово-діяльнісний, діагностико-результативний; уточнено й конкретизовано понятійно-категоріальний апарат досліджуваної проблеми («толерантність», «інтолерантність», «мультикультурна та соціальна толерантність особистості», «мультикультурна та соціальна толерантність психолога», «мультикультурна та соціальна толерантність викладача психології», «сформованість мультикультурної та соціальної толерантності викладача психології», «педагогічна модель», «модель формування мультикультурної та соціальної толерантності майбутніх викладачів психології у процесі магістерської підготовки»); удосконалено зміст, методи (діалогічно-дискусійні, змістово-просвітницькі, змістово-фасилітаційні, практико-корекційні, інтерактивно-корекційні, діагностико-корекційні) та форми навчання (лекційні, практичні та семінарські заняття, педагогічна практика), спрямовані на розвиток знаннєвого, діяльнісного, особистісного компонентів мультикультурної та соціальної толерантності майбутніх викладачів психології; набули подальшого розвитку наукові уявлення про сутність, структуру, компоненти, показники й рівні мультикультурної та соціальної толерантності майбутніх викладачів психології; діагностичний інструментарій оцінювання рівнів означеного утворення.

Проведене дослідження має також практичне значення, бо сформульовані

автором теоретичні положення та висновки можуть стати в нагоді українським викладачам для підвищення ефективності підготовки майбутніх психологів для викладацької діяльності. І.Ю. Норенко розроблено та впроваджено модель формування мультикультурної та соціальної толерантності майбутніх викладачів психології у процесі магістерської підготовки, що може бути покладена в основу корекції змісту освітніх програм для магістрантів, які навчаються за спеціальністю 053 Психологія; суттєво оновлено, модифіковано та скориговано зміст навчальних дисциплін «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика викладання психології», «Психічне здоров'я: норма та патологія», «Психологія мас-медіа та інформаційної безпеки», «Інноваційні технології в освіті», створено та впроваджено програму й навчально-методичне забезпечення спецкурсу «Етико-правові основи діяльності психолога», а також апробовано оновлений зміст асистентської та переддипломної практик.

Як науковий керівник зазначаю, що працюючи над дисертаційним дослідженням, І.Ю. Норенко відповідально ставилася до написання наукової роботи, результати якої пройшли широку апробацію у закладах вищої освіти Дніпра, Харкова, Запоріжжя, Кривого Рогу, Кременчука. Цінною вважаю апробацію результатів дослідження у діяльності громадських організацій у м. Дніпро: ГО Дніпровського міського об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка, ГО «Берегині Дніпра», ГО Інститут соціального проектування. Написанням цієї дисертації Ірина Юрїївна продемонструвала свою наукову зрілість, високий рівень теоретичної підготовки, загальної ерудиції, вміння аналізувати та узагальнювати фактичний матеріал, високий рівень володіння іноземною мовою.

Дисертація є самостійною і завершеною працею. Всі завдання виконані. Дисертантка опублікувала за темою дисертації 10 публікацій, з них 1 у співавторстві, у тому числі: 4 статті у наукових фахових виданнях, 1 стаття у зарубіжному виданні – у співавторстві (науково-меторична база Web of Science), 5 статей і тез доповідей у збірниках матеріалів конференцій.

Зважаючи на актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і вірогідність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Норенко Ірини Юріївни на тему «Формування мультикультурної та соціальної толерантності майбутніх викладачів психології у процесі магістерської підготовки», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії, відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341) і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій раді зі спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри психології та педагогіки
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»

Наталія Волкова

